

APORTUL ȘTIINȚEI LA CONSERVAREA PATRIMONIULUI - CURS INTERNAȚIONAL PENTRU INVESTIGATORI

Evenimentul prezentat în cele ce urmează a avut loc de mai bine de un an. Relatarea lui detaliată este totuși importantă, având în vedere că organizatorii și-au propus reluarea cursului în formă similară la intervale regulate de timp, (a doua ediție a avut loc în perioada 9.11 - 11.12.98, la Roma în limba engleză, iar a treia va avea loc între 31.05 - 27.06.1999 la Paris, în limba franceză; detaliile și formularul de prezentare sunt publicate în revista ICCROM Newsletter, <http://www.iccrom.org>).

Cursul al cărui titlu complet este „Metode ne- și microdistructive de analiză aplicate la conservarea bunurilor culturale sau aportul științei la conservarea patrimoniului” s-a desfășurat la Paris, în perioada 2 iunie - 4 iunie 1997. A fost organizat de ICCROM, împreună cu Ministerul Culturii din Franța și Școala Națională a Patrimoniului (ENP), respectiv Institutul de Formare a Restauratorilor pentru Opere de Artă (IFROA) din Paris. În incinta celei din urmă desfășurându-se cursurile teoretice.

Cursul a constituit o dublă premieră, fiind atât primul curs internațional organizat pentru specialiștii în științe ale naturii

Márta GUTTMANN

(chimiști, fizicieni, biologi, geologi) care profesază în domeniul conservării patrimoniului, cât și primul curs ICCROM cu limba de lucru franceză.

Au fost prezenți 19 participanți din 14 țări, România fiind reprezentată prin Irina Dimitrina Popa, conservator fizician la Muzeul de Artă București, Jean Bălin, asistent la Facultatea de Fizică a Universității A.I. Cuza din Iași și subsemnata. Ca lectori au fost invitați peste 40 de specialiști consacrați în domeniu din Franța, Italia, Belgia, Elveția, Germania, Olanda, Canada și SUA.

Scopul cursului a fost de a prezenta participanților cele mai noi metode de analiză nedistructive și microdistructive cu aplicabilitate în studiul și conservarea patrimoniului, metodologia lor de aplicare, și rezultatele (uneori uluitoare) care se pot obține prin aceste metode performante. S-a conturat de asemenea rolul și locul omului de știință în domeniul conservării

patrimoniului, acetuându-se importanța colaborării strânse între istoricul de artă, conservatorul de colecție, restauratorul și omul de știință, în scopul obținerii unor rezultate într-adevăr utile. S-a mai dorit cunoașterea reciprocă a sferei de activitate a fiecărei științe implicate (chimie, fizică, biologie, geologie), problemele și metodele fiecărei specialități, pentru a contribui la colaborarea cât mai bună între oamenii de știință din conservare.

Structura celor cinci săptămâni de curs a foste asemănătoare: patru zile de cursuri teoretice (8-9 ore zilnic) și o zi de vizită la un laborator de restaurare-cercetare, focalizată asupra investigațiilor. Cursurile au tratat mai întâi probleme de istoria, terminologia și etica conservării-restaurării. S-au prezentat apoi în detaliu metodele fizico-chimice de analiză ale substanțelor organice și anorganice care intră în structura operelor de artă (metode cromatografice, metode spectrometrice de emisie și absorbție, spectroscopia Raman, microscopia electronică cu baleaj, spectrometria de masă, colorimetria etc.) și diferitele metode de datare. Au urmat probleme de atac biologic și metode biologice folosite în studiul patrimoniului. Un accent deosebit s-a pus pe mecanismele de degradare în timp a materialelor și pe metodele de conservare preventivă care au o pondere din ce în ce mai mare în protecția patrimoniului. Cursul a oferit și

noțiuni generale asupra modului de sistematizare și stocare pe computer a informațiilor despre patrimoniu și conservarea-restaurarea acestuia, ca și asupra modalităților noi de documentare prin Internet. Cursurile teoretice au fost completate cu trei ședințe practice (la alegere) de metode fizico-chimice de analiză și una de microbiologie.

În cadrul acestor ședințe s-au putut clarifica și aspecte practice al analizei (pregătirea probei, utilizarea aparatului, interpretarea rezultatelor) timpul fiind însă mult prea scurt pentru însușirea mai profundă a vreunei din metodele de analiză.

Laboratoarele vizitate au fost următoarele:

- Serviciul de Restaurare a Muzeelor din Franța (SRMF) Versailles

- Laboratorul de Cercetare a Muzeelor din Franța (LRMF) Paris-Louvre

- Institutul Regal al Patrimoniului Artistic (IRPA), Bruxelles, Belgia

- Laboratorul de Cercetare a Monumentelor Istorice (LRMH) Champs sur Marne.

În primele două săptămâni fiecare participant a fost invitat să prezinte instituția în care profesază și domeniul său de activitate, iar la terminarea cursului a întocmit o scurtă lucrare finală, subliniind impactul cursului asupra activității sale profesionale în viitor.

Cursul a fost deosebit de util, atât prin cantitatea și

actualitatea informațiilor transmise, cât și prin contactele profesionale stabilite.

ABSTRACT

The paper gives a short presentation of the international course on non-destructive and microdestructive analytical methods applied in conservation of cultural heritage, held in Paris, between 2 June - 4 July 1997, organised by ICCROM in collaboration with the French Cultural Ministry and with the National School for Cultural Heritage (ENP) from Paris.

Even if the event happened some time ago, it is important to be informed about it, because it is part of a long term

training, the course being organised every year.

The article presents the goal of the course, gives about its schedule, programme, lecturers and participants. The 19 participants came from 14 countries and had background a MS degree in chemistry, biology or physics. The over 40 lecturers were important personalities in the field and presented the possible application in the most advanced scientific methods in the study and conservation of cultural property. Visits of five conservation-research institutes and four practical sessions completed the theoretical lectures.

The course was very well structured, it conveyed valuable up to date information and useful practical knowledge, and it offered a good opportunity to make professional contacts. It is an excellent form of professional development for conservation scientists.